

Ғитшандошлықтан шаралған ұлошлық
Ғитшандошлықтан шаралған ұлошлық.

Малық ұлтшандошлық - елің, шерің сүйетін,
ол үшін шаның беруге дұшпан тұрайтын.
тұла үшін, оны бойыңдағы өз маңызың
қашеттің бір. Оны өз е - шұрықта дұшпан
шаһаббат, сүйетіңнің ішпен дұшпан тегі,
нашоты ояғар.

Молшық, ұлт тұташық бауырдың
Молшықшық тұрап бәріңіз білетін
бөлекші дәр? Еліңізге дұшпан көзқарам
оны тарихта қандыртан іздерінен бірдең
көрінеді. Оны өз елің сүйетін (сөзің), әр
азаматты қазірмейтін сөзің, ұлт
үшін шаның дұшпан. Өз елің, ұлттың
арнап көп тегі дұшпан сөздер, шотарша -
нар мен х оны дәр х маңы. Сөзіңнің,
бөлекші ұлошлық дұшпан, ұлтшандық
ұлт тұта ат ағар.

Ғазалық деп сөзқар сенің шұрың,
Ғитың сүйер. болалық біз тірең!
Ған шотыңда қашы қанды
төк сенде,

Берішпен бауыршы ең білерің.
{ деп, оны }

Ете аман, кейде болад күреңің,
Алғаш оғат, шабот аман сүйің.

Жайта орашмас, ұлт тұлға болуыңа,
Діздікі тек ұлтшыл ұтп тұлға.
- деп, онда ертіні мұнда оңеу шұшақ-
тарошмен нәсілшәйтәй айдәшәт.

Шіне, о сошәйтәшә әр адам бәйтә
тұлғашәшә сәтәшә әр елшә сүйә
керек, сонда тәшә әлшәшәшә әр
әзәшәшәшә ұлт тұлғашәшә ұлт тұлға
бәшә әшәшә.

Өз елін, жерін деп әр сөзге дайын болып, елінің бағашына пайдадан тиісін деп шеттеменің ағанда нағыз батыр деп айтуға болады. Қытжаңдолоқтың жаралған ұялық дегендей, сөзбен қаттыра нағыз батыр деп Д. Мамощулының асақ сезінген барлық қызықтар.

Д. Мамощулы қазір еліміздің ірі тасы дегені айтуға болады. Арғы ата-бабалары, яғни Мақандар, Матай Бастары арманда жаластырып, сол арманға өз өмірін қызық батырлардың бірі. Әрбір адам бастарына қарсы шағы айналады. Бірақ, қалақтық көбісі өзінкі қара баспен айтады, өз елін емес. Бірақ та, Д. Мамощулы сол қызық кезе қараластары, қарсы шығып, қызық елін қарсы қалады. Тіпті екі қалақтық арасында сойланатын ерекше тұрға болса да, "мен Мамашов емес, мен Мамощулы-мын" деп таныстырылатын қызық батыр.

Егер Д. Мамощулының еліне деген істерін айтып кететін болса. Біріншіден, қызықтардың қорланғанна шығармай, алақты қызыққа қарсы шықты. Екіншіден, өзінкі таныстырылатын қараластан, еліне барлық коллективті. Елін деп, әр сөзге бар қызық сады.

Қазіргі кезде, таныстырылатын сақтап қалу үшін, елімізде осындай батырлар бағана қандай мақса. Біріншісіне орай, осындай адамдар көп емес. Мақса емес, бар. Бірақ та қызықтық аз болып қана елін айласа, бірлік болмаса қызық болмай еді. Өз елінің дайындап, жаластырылатын қызық қалайда дейсіз? Бірақ біздің елімізде

осындай мәселелер жоқ. Сол үшін, қатты қуанамын. Әр
қозақ азаматы Ә. Мамашұлы сияқты баланың қа-
лайымы.

Ұлтжандылықтан тараған ұлалық деп - Ә. Мамашұ-
лымы айтып барады. Ол әрқашан қозақ қалыңының
асуында қалып, ешқашан ұлттықпайды. Қазіргі
тәсі ұрпақтарға қатты үмі болатын, - Ә. Мамашұлы.

Ұлтшандылықтан жараланған ұлттық.
Бауыржан Момышұлы - қазақ ұлтының ағылшық Батыры. Елі,
жері үшін күрескен Батыр. Өшпес қатар, сол кездегі ағым маңы-
зы. Мәнермалары көпке танымал. Ұлттың ұлы Батыры, ел маңы-
танымы, ағым маңызы.

Бауыржан Момышұлы - қайраткер, ұлы естелік. Елін, ертің зор-
ған, мауларға қарсы тұрған. Қазақ жерін ешкімге беріп қойған,
қаран отырматқан. Әскер, Батырларды рұқсатсыз отырған. Қазақ
тарихында баем орын алады. Жасаған ерліктері үшін қазіргі
таңда көпел аттары, ескерткіштер салынып, жасалып отыр.

Батырлардың істері қана қайталай, аяқ мәнермалары жаңа.
Мәнермаларында сол кездегі халықтың маңызын, аңғарымын
сұрапты. Таңда күрескер болып, рұқсатсыз отырған. Қан-
дай жағдай болмасын берілмей, сол ұлттың мәнермалары сұ-
рапты. Ешкімнен тайып-баура ұйымас. Қорқыныс сезілі ба-
танып да аяқ көңіл басып, сонымен елі үшін аяқтанып,
Елі тілде де жауып отырған мәнермалары бар. Осы тілде хат
жазып, аударылып болған.

Қорқыныссыз келе, Бауыржан Момышұлы қазақ ұлты үшін
әлі күнге орын алады. Әрбір қазақ еліне сақталып, әрдайым бі-
ліп жүреді. Кіммен, мәнермалары қазіргі таңда дейін сақталып
келе жатыр. Қазақстанның ұлтының ұлыларында ескерткіштері
орнатылған.

"Кеңесаро-Наурызбай" жеріндегі
көркемдігі құрамындағы қолдану ерекшелігі
"Кеңесаро-Наурызбай" жері - Кеңесаро тұрғындары
бастаған ұлт-азаттық көтерілістің қарыз-қазына
шайқасына ұласуы сипаттайтын тарихи жер. Жер
сюжесі үш жүздің басын қосқан Кеңесаро хан мен
оның тұтан інісі - Наурызбай батыр ерліктері
айсында айналуы. Жердегі батырлар бейнесін көрсету
барысында автор қандай көркемдігі құрамында
қолданды?

Мекен ойышына, автор жерде жазу барысында
Оқуғана әсері теткізу мен батырлық рухта
сөздіру мақсатында көркемдігі құрамында шебер
қолданылған. Бірақ, шірбеу қолданбауы танылған,
өз ойы мен қызығуы ерік бермеген. Сондықтан да,
"Кеңесаро-Наурызбай" жері батырлар жері емес,
тарихи жер. Себебі автор - Кеңесароға жақын
білімдері бірі, оған оқу қала. Ол қорғауда тек
көркіні мақсатта. Әнші ешбір жақсы таңдаған
жар. Баламалы ұрпаққа осындай тарихи Оқуғана
шаруада қалай бар, солай, өзертүүлер емізбей,
жақсы теткізу - оған басты мақсаты.

Автор жерде әңгіметті көптеп қолданылған. Наурыз
сипаттауда "батыл", "рухта", "нашары сөздері" аяқта
сипаттаулар қолданылған. Осындай сөздерден өзінше
кейіпкер бейнесін елестете алады. Мәселен,
Наурызбай - батыл, ер мінезі, нашары қолдан берме
халға адал тұта.

Сондай-ақ жорда тұрақта тіркестерді байқай аламыз.
Масалы Кеңесара мен Наурызбайдың ілісі қорғас
тұтқалана тұскенде, Батормар ол үшін "қасатқ қана-
қалжана" күресті. Осындай тұрақта тіркестер бізге
созыстан шынайы көрінісін сезуге мүмкіндік береді.
Өз ойыңда қората келе, автор жорда өз
керінің тәуелсіздігі үшін уайым кешкен Батормар
бейнесін жеткізе білген. Бұл тарихи жор бізге
тәуелсіздіктің ең қымбат қазана екенін көрсетеді.
Жоры жорей "елім" деп ежелтен әрбір адам бұл
жордаға Батормардан үміт алуға қажет!

"Айнара - Наурызбай" мері Аманбай мерзудың ең танымал шыармаларының бірі болып табылады. Бұл шыармада екі батыс және екі әйел адамдар туралы айтылған. Осы мерзуда Айнара және Наурызбай батырдың екі деңгейдегі мейірімділіктері туралы айтылған. Бірінші батыс мерзуда шыарманың мұрамы айтылады. Мейірімділік, осы мерзуда көптеп көрсетілген құрамы бар және олардың әңгізесі қалғанды білмейді. Бірақ осы батыс түрінде асады.

Біріншіден, көрсетілген құрамы, көбінесе таңырқатып алып тұрған қалыптасқан. Жазырып-ты май сөздерін алып мұрамы есе, шыарманы мейірімділік мерзуда көрсетілген құрамыдан да қалыптасқан деп айтамын. Көрсетілген құрамы осы көп. Мысалы: мерзуда, шыарма, Әкімшілік, әкімшілік және тағы сондай мейірімділік мерзімі тағы. Осының арқасында бірінші құрамы шыармада құрамы.

Біріншіден, шыарманы оқыған адамдар көрсетілген құрамыдан да бірінші атырамын үйрені алады. Мейірімділік құрамы бір-бірінше құрамы болғандықтан, олардың түрі де, айтырып-мынаны тағы ұмыса сөзін мұрамы. Көрсетілген құрамы адамның айтып қабілетін және түріне біліп, түрінде алып қалыптасқан артырады. Сондықтан көрсетілген құрамыдан түрінде білгендерден қалыптасқан есе.

Біріншіден, көрсетілген құрамы мерзуда немесе бағда шыармаларға ең біреді. Бұл құрамыдан да бірінші көрсетілген мұрамы үшін де қалғанды. Бірақ бірінші шыармалардан оқыған кезде ол білгенде.

Мейірімділік құрамыдан да бірінші атырама білу керек. Бірақ ең де бағамында есе болып қалып мұрамы. Бірақ ең де көрсетілген құрамыдан мұрамы мейірімділік сөзін айтыпты. Бірақ бірінші ұмып айтып, одан түрінде. Бірақ бірінші кезде адамдар көрсетілген құрамыдан да бірінші, қалғанды айтып қалғандықтан түрінде бірінші, олар (он) да бірінші асады. Мысалы аса, Айнара - Наурызбай шыармасында көп көрсетілген құрамы болған. Осы есе, мұрамы да түрінде біреді. Сондықтан бірінші осы және түрінде есе.

Біріншіден, көрсетілген құрамы көп мұрамы түрінде. Олардың түріне асады және адамға көп шыармалар оқып қалыптасқан, ең де

Қатысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница № 2

ол оқи ақпаратты қысқ. "Түркістан - Мағұрұбай" меридиан көрсеткішін құрастыруға қатысушы
ерекшеліктері мен айтарлық ерекшеліктеріне сәйкес келеді деліні айтамын.

"Кенесары - Наурызбай" жорықтары көркемдігім туралы
доғу қалғандық ерешімімі."

Кенесары Жұсалиұлы және Наурызбай Жұсалиұлы тарихта
ерлікпен және де ұлттың ұлттығымен, ұстаз халқымен салтып қалған
ұлы тұлғалар. Бұл жерде олардың ерлігі қалай байқалды?

Тарихи оқиғаны түсіне кетсек, Кенесары Жұсалиұлы өз
елінің амандағы үшін күресіп шыққан батыр. Екеуі екі
еліздей, бір-бірін таудан тастама олармен елді еркіндігі
үшін жанан салған. Ол ұлттың ұлы ұстазы деген
атамандық әкілі еді. Бірау осындай батырлардың бары-
да ұстаз елі ұлттың ұлы ұстазы. Бұл Ке-
несары мен Наурызбай Махамбет пен Исатайдың
үлесіне кісіміз үлесіміз көп. Екеуіне ту-
ған бауыр болғандықтан, бауыр ретінде көрініп. Себебі олардың
ерліктерінде бірін-бірі қалғандық байқайтын бағды.
Мысалға келтіре кетем. Махамбет өз әңгімесінде Исатайдың
өзінен жоғары ұстаған. Исатай ұлттың белінде ол өз
бауыршанай айрылғандық болды. Бұл жерде көркемдігім ту-
ралы көп қалғандық. Менің ойымша автор риторика-
лық сұрау қала отырып аңғарды ойға салуға келтіреді.
Ал ол кезде халыққа ақыл беріп, рух беріп, еш тайынбау-
ға шығарған. Сонда бұл жердегі автор осы жерде жазар кезде
қандай батырдың ерлігін көркемдігім туралы арқылы жет-
кізіп, үздігі оңайрақтанған шағын сезімдер айтамын.
Қазіргі таңда осы жерде оған сол кездің батырлар-
дың қандай ертірек екені көрінеді. Баламаша талас-тартыстар
оңай кезде оларды осы батырларға өзін ұстатқан.

мәңгілік елдегі тарихымыз.
Қорғаныс жасау және, өзі тарихи тұлғалардың арасында
да дағу қалыптасуы сияқты дағу. Сол (жандарды) жандар-
дың тереңі айыры бар. Сонда сен бабалардың байлығы
және ерлігі барына байланысты келеді.